

Let za koristi delav-
skega ljudstva. Delav-
ci so opravičeni do
vsega kar producirajo.

This paper is devoted
to the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

PROLETARIAT

PAZITE!
na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg va-
šega naslova, prilep-
nega spodaj ali
na ovitku, Ako (238)
je številka
tedaj vam s prihodnjo
številko našega lista po-
stejno naročnika. Prosi-
mo, ponovite jo takoj.

Entered a second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
at Chicago Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

Štev. (No.) 237.

Chicago, Ill., 26. marca (March) 1912.

Leto (Vol.) VII.

Rim v strahu pred socializmom.

Vatikan se vsak dan boji vzne-
mirja zaradi hitrega napredka so-
cializma. Papež in njegova duhov-
ščina vidita v socializmu nezma-
gljivo konkurenta in njuna bo-
jazna pred socializmom je tako
velika, da je ne moreta več pri-
križati.

Nepričakovano hitro širjenje
socializma in soc. idej v zadnjih
stirih letih je prisililo cerkev, da
je začelo resno misliti na to, ka-
ko preprečiti nadaljnji napredki
socializma in njegovega upljava.
Da stvar ni tako malenkostna,
kaže dejstvo, da se je začelo ka-
toliško časopisje po vsem svetu
kar najresneje baviti z vprašan-
jem socializma, posebno v Italiji,
je opažati to protisocialistično iz-
ganjanje v veliki meri. V Rimu iz-
hajajoči katoliški list "Roma",
ki ima najozjete stike z Vatikanom,
in je njegovo napol uradno glasi-
lo, je pred kratkim pisal:

"Socializem neprestano raste
po vsem svetu; v Nemčiji in Fran-
ciji se je povselp do skoro odlo-
čujoče moči; v Italiji bodo socia-
listi po novi volilni pravici postali
najmočnejša stranka v deže-
li; v Avstro-Ogerski hitro napre-
duje; v Združenih državah in An-
gliji se neštivilne delavske mase
jim dalje hitreje približujejo so-
cializmu; v Belgiji socializem hi-
tro napreduje nad liberalizmom.
Niti ene dežele ni na svetu, kamor
socializem še ni prodrl, niti Tur-
čija ni izveta. Toda mi vse mo-
či socializma še ne poznamo ne,
ker dosti njegovih zagovornikov
nima še volilne pravice. Tako je
na pr. v Z. državah na tisoče soci-
alistov, ki še nimajo državljanstva
in volilne pravice, katero pa
dobe prej ali slej."

To je salamensko kisllo jabolko,
ki ga je morala "Roma" rada ali
nerada ugrizniti, kajti vso soci-
alizma se danes ne da tajiti in kdor
to poskuša, samega sebe smeši.
Tembolj pa se smešijo oni, ki ho-
čejo socializem spraviti iz dne-
vnega reda s par frazami. Ker po-
meni socializem za vesoljni pro-
letariat biti ali ne biti, se ga sploh
ne da odpraviti. Najmanj pa na
način, kakor se ga hočeta iznebiti
kapitalizem in katoliška cerkev;
kajti nepregledne delavske mase
se probujajo in nobena sila ne bo
preprečila, da bi tudi ne ustale;
z njihovim ustajanjem pa bo za-
dan tudi zadnji smrtni udarec
njegovim tisočletnim tlačiteljem,
ki to vse vedo in zato jih je strah
našega ustajanja!

POŠTENOST KAPITALISTIČ- NE POLITIKE — NEZNA- NA STVAR.

Naša ameriška politika je zopet
za en škandal bogatejša. Da o ka-
ki poštenosti o demokratski ali
republikanski politiki ni govora,
to se je že sto in stokrat izkazalo
in novi škandali nas prav nič ne
presenetijo. Ako trdim in ve-
mo, da je kapitalistični sistem
guil, krivičen, izkoriščevalen in
nepošten, potem je jasno, da je
vse to, kar je z njim v sorodu in
zvezi od njega okuženo in ravno
tako korumpirano, kakor on sam;
saj drugače sploh biti ne more in
bi bilo nazadnje res čudno, ako bi
bilo drugače.

Šele pred kratkim v zvezo
sprejeta država New Mexico ima
zadnje dni opraviti z podkupovan-
jem štirih deželnih poslancev
(assemblyman), ki so zahtevali
od sodnika A. B. Falla vsak \$500
za svoj glas, katere bi Fall rabil,
ako bi hotel postati zvezni sena-
tor. Vsi štirje poštenjakoviči so
republikanci.

Ako bi bilo še deset Lawrence-
skih stavk do jesenskih volitev,
pa bi Z. Dr. pri volitvah sociali-
stični "strah" v malho pobasal.
Pa če hočete verjeti al pa ne.

BERGER ZAHTEVA NOV ZA- KON V KORIST VLADNIH VSLUŽBENCEV.

Washington, 23. marca. — Ker
socialistični kongresnik V. L. Ber-
ger ni dobil povoljnega odgovo-
ra od tajnika zveznega finančne
urada na zahtevo, da se dovo-
li vslužbenec vladnih poslopij
en dan prost v tednu, bo prihod-
nji mesec v kongresu vložil pred-
log, ki določa šestdnevni teden za
vse vladne vslužbenec.

Ako bi vlada dovolila en dan
prost omenjenim vslužbenecem
vsak teden, bi jo to ne stalo veli-
ko, a vlada nima nikoli denarja,
kadar se gre za delavca, naj bodo
delavske zahteve še tako nujne.
Sedaj morajo oskrbniki vladnih
poslopij dplati po sedem dni na
teden in nihče se do sedaj ni bri-
gal, da bi tem razmeram naredil
konec.

Seveda, ako bi se šlo za nove
bojne ladije in topove, tedaj bi
imela vlada vedno dovolj milio-
nov zanje, a za delavca je škoda
vsakega centa.

BREZ POMENA ZA DELAVCE!

Washington, D. C. — Demo-
kratje, ki imajo večino v kongre-
su, nameravajo v kratkem spre-
jeti predlog o dohodninskem
davku, ter se tako zavarovati
pred nevarnostjo socializma. Ta
predloga zahteva 1% davka na
dohodke, ki presegajo \$5000 letno.
Na ta način upajo demokrat-
je dobiti 50–60 milijonov dolarjev
na leto v zvezino blagajno ter
z njimi pokriji primanjkljaj, ki
bo nastal pri odpravi colnine na
sladkor, ki znaša \$53 milijonov
letno.

Voditelj demokratične večine
v kongresu, Oscar W. Under-
wood, je v svojem govoru napad-
el vrhovno sodišče, ker je isto l.
1895. proglasilo dohodninski da-
vek neustaven ter s tem naložilo
veliko breme na rame revnih slo-
jev, česar posledica je sedanje
hitro širjenje socializma v Z. Dr.

S tem, da bodo naložili davek
na visoko dohodnino, nam delav-
cem ni prav nič pomagano, pač
pa smo mi na škodi, ker mi smo ti-
sti, ki bodo ta davek plačevali,
seveda indirektno, a plačevali ga
bodo prav gotovo. Kapitalisti bo-
do hoteli imeti ravno tako velike
dohodke kakor so jih imeli do
sedaj in bodo zato delavcem pla-
čevali zmanjšali ali pa na kak drug
način izkoristili. Posamezne faze
našega bednega položaja se ne
bodo odpravile, ne da bi se prej
spremenil ves družabni red. Ako
se odpravi beda na enem koncu,
se pa zato pokaže na drugem.
Spremeniti se pač da samo oblika
bede, a beda bo ostala dokler se
je s koreninami ne izruje. Tega
pa kapitalisti ne bodo storili, ker
bi morali same sebe uničiti prej.
Ker pa tega gotovo ne bodo stor-
ili, je nespametno pričakovati od
njih kake spremembe, ki bi bila
delavcem v korist.

SLOVENSKI DELAVCI V CHI- CAGO, POZOR!

Slovenski soc. klub v Chicagi,
Ill., je sklenil ustanoviti sloven-
sko knjižnico, ki bo na razpolago
slov. chikaških delavcem proti
majhni odškodnini. Za začetek je
klub volil v ta namen \$25. Ker
pa ta svota omogočuje le skromen
začetek, se obrača omenjeni klub
na vas, chikaški delavci, s prošnjo,
da podpirate realiziranje te ide-
je! Marsikateri izmed vas ima
razne knjige, katere so že zdav-
naj prečitane in so sedaj brez vsa-
ke večje koristi za vas same, ako
bi jih pa hoteli odstopiti knjižni-
ci, bi knjige šle med Slovence in
bi tako dosegle svoj namen. Knji-
ge se lahko pošljejo ali prinese na
uredništvo "Proletarca", 2146,
Blue Island Ave. Imena daroval-
cev bomo priobčili v listu! Na de-
lo za prosveto slov. delavcev!
UREDNIŠTVO.

Delavci, volilci, na dan, na volišče 2. aprila!

**Naj ne bo slovenskega delavca — volilca, ki bi za-
nemarl svojo volilno dolžnost prihodnji torek.**

V sto in sto mestih širom Zdr.
Dr. se vršijo prihodnji torek, t. j.
2. aprila občinske in razne druge
volitve, kojih izid je za delavce
življenske važnosti; zato pa ni-
kakor ni vseeno za delavca, da je
izid teh volitev tak ali tak in zato
tudi ni vseeno, ali se delavci kaj
brigajo za te volitve ali ne., ali
ako delavci volijo to ali ono stran-
ko. In vsega tega se morajo delav-
ci zavedati sedaj, ko smo na pred-
večer teh volitev, ki naj rodi-
sad našega agitacijskega dela in
ki naj pokažejo mero razredne za-
vednosti slovenskega in drugega
delavstva sploh v mestih, kjer se
vrše drugi teden volitev.

Kolike važnosti so občinske vo-
litve, o tem govorijo številne ža-
lostne izkušnje. V spomni hočem
pobliki samo nekatere, ki so se ob
času, ko je delavstvo bojevalo
najlutejše razredne boje s sovra-
jnimi kapitalističnimi silami, slepo
udinjale v službo oholemu kapi-
talizmu ter mu pomagale in ga
ščitile pri najostudnejši barbar-
ski gonji proti izkoriščevanemu
in trohleo svojih pravic zahteva-
jočemu delavstvu.

Ne bo z lepa pozabljen prav
končni tkalski štrajk v Law-
rence, kjer je mestna policija ka-
kor tolpa tolovajev na županovo
povelje napadla s koli mirne
štrajkarje, njih žene in nedolž-
ne deco, samo zato, da je ugodila ne-
krotljivim strastem brezmejnega
sovraštva nekaterih kapitalisti-
čnih vampirjev do njihovih delav-
cev, ker so se ti slednji upali za-
hteleti malenkostno zvišanje sra-
motno nizkih plač.

Dalje tudi še ni pozabljen štrajk
izdelovalcev gumbov v Moscatine,
Iowa, kjer je kapitalistična mest-
na uprava delodajalcem na ljubo
naročila par ducatov profesional-
nih pretepačev in provokaterjev
iz Chicage ter jih poslala v boj
proti štrajkarjem z namenom, da
neoborožene delavce prisilijo, da
se brezpogojno udajo na milost in
nemilost brezvestnim kapitalistič-
nim pijavkam in oduhumom.

Premogarjem v Pennsylvaniji
se tudi še niso začele rane in iz-
brisale iz spomina krivice, katere
so jim prizadele krute roke držav-
nih konstablerjev na izrečno za-

NOVE ŽRTVE PREMOGOVNE INDUSTRIJE.

McCurain, Oklahoma, 22. mar-
ca. — Premogovna industrija je
zahtevala zopet svoje žrtve. Okrog
85 premogarjev je zgubilo življen-
je vsled eksplozije v San Blois
premogovniku zadnje sredo.
V času eksplozije je delalo v
omenjeni jami 116 premogarjev.
Od teh so prinesli na površje 26
živih, a eden izmed njih 16 let-
ni fant, je takoj umrl. Mrtvih trupel
so do sedaj prinesli na površje
52; kakih 30 se pa še nahaja
pod razvalinami v rudniku, nekaj
se jih je pa rešilo.

Več trupel so našli prav blizu
izhoda. Vzrok, da se niso mogli
rešiti se smatra onemoglost
vsled plinov in čima. Trupla so
ležala kupoma eno čez drugo, kar
kaže, da so premogarji begali sem
in tja v nadi, da se rešijo. Ogenj
je moral biti grozen: obleka je
vsa zgorela na telesih in nekatere
trupla so bila tako opečena, da
jih ni bilo moč spoznati. Iskanje
je zelo težavno zaradi strupenih
plinov in čima.

Kakor hitro se bo premogovnik
zadostno izračil in se splošno raz-
burjenost malo pomiri, bo mogo-
če začeti z preiskavo, ki naj do-
žene vzrok eksplozije, ki je za-
htevala toliko žrtev. Splošno se
sodi, da je malomarnost provzo-
čila nesrečo. Premogovni podjet-
niki v svoji slepi gonji za dobic-
kom popolnoma prezro varnost
svojih delavcev. Ta neopravičena
brezbriznost se le počesto mašuje
nad ubožnimi delavci, ki so pri-
siljeni služiti si svoj kruh globo-
ko pod zemljo v vedni nevarnosti
za svoje življenje.

Ako 90% vseh nesreč po rud-
nikih pripišemo na rovaž kapitali-
stičnih podjetnikov, gotovo ne
delamo nobene krivice; kajti v
drugih državah se niti ena dese-
tina toliko nesreč ne zgodi kot v
Z. Dr., kjer ima kapitalizem ne-
omejano moč.

Organizacija Združenih rud-
niških delavcev v Ameriki je do-
volila \$5000 podpore za po nesreči
prizadete družine.

ZALOSTNE POSLEDICE AN- GLEŠKEGA ŠTRAJKA.

London, 23. marca. — Posle-
dice, ki jih pušča za seboj milio-
nska stavba angleških premogar-
jev, so vsak dan žalostnejše. Šte-
vilo ljudi, ki so direktno ali in-
direktno obetno prizadeti v tem
štrajku, se čeni na 10.000.000.
Nova podjetja ustavljajo promet
vsak dan in novi tisoči se pridru-
žujejo armadi brezposelnih.

V nekaterih renejšjih okrajih
vlada velika beda in mestne upra-
ve so prisiljene preživljati za
silno na stotisoče oseb potom ljud-
skih kuhinj, katerih sedaj ob
štrajku obstoji okrog 50.000 Ve-
liko najrevnejših družin stanuje
v popolnoma praznih sobah, ker
so vse pohištvo, obleko in druge
količkej vredne predmete znosili
v zastavnico. Nekatere mestne
oblasti se boje nemirov in nasilja
od sestradanega delavstva; zato
so vladi naznanile, da nočejo biti
več odgovorne za mir in red, ako
se štrajk takoj ne konča.

Prihodnji ponedeljek se vršijo
zopet pogajanja med premogov-
nimi podjetniki in delci. Upa-
nje je splošno, da se bo dosegle
sporazumljenje, ker premogovni
podjetniki dobivajo od vseh strani
pozive, da privolijo zahtevam
štrajkarjev; ako se ob tej priliki
poravnajo nasprotstva, bo vlada
umaknila predlog o minimalni
plači, ki je bil sprejet v parla-
mentu ta teden in pride v razpra-
vo v gospodski zbornici prihodnji
teden.

VOLILCI! SOCIALISTI!

Vse slov. volilce v Chicagi, Ill. opo-
zarjamo na volitve za občinski svet, ki
se vršijo 2. aprila t. l.

**SOCIALISTIČNI KANDIDATI ZA PO-
SAMEZNE WARDE SO:**

1. ward—Rice Washbrough, 10 W. 24th St.
2. ward—A. C. Harms, 225 E. 35th street.
3. ward—W. J. Standley, 4326 Langley avenue.
4. ward—Jas. McNulty, 2923 Butler street.
5. ward—Peter Cunningham, 2551 W. 38th street.
6. ward—O. E. Bruberg, 5449 Lake avenue.
7. ward—C. W. Shaw, 6305 Vincennes avenue.
8. ward—John M. Walsh, 9701 Avenue "L."
9. ward—H. C. Diehl, 11518 Princeton avenue.
10. ward—Jacob Schwartz, 1410 W 12. street.
11. ward—William P. Lewin, 2030 W. 20. street.
12. ward—Charles Toepper, 2637 W 20th street.
13. ward—Vincent Dudiek, 2735 W. Adams street.
14. ward—Chas. Larney, 3228 Park avenue.
15. ward—C. M. Madsen, 3228 Beach avenue.
16. ward—Dr. M. Sabud, 1444 Milwaukee avenue.
17. ward—N. F. Holm, 527 N. Center avenue.
18. ward—Jas. H. Dolsen, 1753 W. Congress street.
19. ward—John Horn, 765 Pierce street.
20. ward—Jacob Lesser, 828 W. 14th street.
21. ward—Forrest S. Green, 816 N. State street.
22. ward—Andrew Lavin (cel termin) 724 Langdon street.
23. ward—Timothy J. Coveney (za spopolnitev termina), 658 W. Division street.
24. ward—E. Val Putnam, 933 W Belmont avenue.
25. ward—J. F. Uhlenbrock, 3041 W Ravenswood Park avenue.
26. ward—Chas. W. Greene, 834 Bradley place.
27. ward—Chas. J. Crouse, 1433 Irving Park boulevard.
28. ward—Edgar N. Phillips, Edison Park, Ill.
29. ward—Harry B. Fish, 2752 N Humboldt street.
30. ward—Edward A. Dierkes, 6842 Paulina street.
31. ward—Christian J. Petersen, 4324 Fifth avenue.
32. ward—Wm. Stelk, 6112 Peoria street.
33. ward—John W. Deal, 7317 Peoria street.
34. ward—Jas. P. Larsen, 2021 North Spaulding avenue.
35. ward—Frank V. Stuehal, 2214 Avers avenue.
36. ward—Fred Ebeling, 1825 N Monticello avenue.

Vsi na krov! Pokažite svojo moč!

Izključen iz stranke.

Pittsburg, Pa.—S. G. Gearhart je bil izključen iz soc. stranke v Allegheny County-u. Isti Gearhart je sedaj naznanil svojo kandida-
turo za državno legislaturo v Pennsylvaniji in sicer kandidira na republikanskem tiketu. V tem okraju živeči socialisti naj vza-
mejo to naznanje.

Tajni pogovor: Morgan: "Veš prijatelj Roosevelt, "mi" se ne strinjamo z tvojim programom." Roosevelt: "Res je, da moj govor diši po socialistih, a jaz ostanem kljub temu stari "Teddy".

Pred novim velikim štrajkom.

Cleveland, O., 23. marca. —
Združene Drž. so danes v ena-
kem položaju z ozirom na premo-
garski štrajk kakor je bila An-
glistia pred enim mesecem. In ka-
kor danes vse okoliščine kažejo,
bo s prvim aprilom zaštrajkalo v
Z. Dr. okrog 450.000 unijskih
premogarjev v Pennsylvaniji,
Ohio, Indiani in Illinoisu; kajti
vsa dosedanja pogajanja med za-
stopniki premogovnih podjetni-
kov in premogarjev so bila brez
uspeha.

Novo in odločilno pogajanje se
ima vršiti prihodnji torek v Cle-
velandu in ako še to ne bo rodilo
sada, bodo Z. Dr. pričla velik-
anskega delavskega boja, ki bo
brez primere v njih zgodovini in
ki bo imel britke posledice na
vsej črti.

Razna velika industrijska pod-
jetja nameravajo upljevati po
svojih močeh, da se prepreči
štrajk, ki bi ista v kratkem času
prisilil, da ustavijo svoj obrat
zaradi pomanjkanja premoga.

Celo predsednik Taft hoče po-
sredovati v prilog mirni poravna-
vi. Kongres je te dni sprejel do-
datek k Ermanovemu zakonu, ki
dovoljuje predsedniku pravico
posredovati tudi v premogor-
skem štrajku. Nekateri optimisti
sodiijo, da bo Taftovo posredova-
nje zedinilo naspotne si elemen-
te.

Da bi imel Taft resen namen
pomagati premogarjem, tega živ-
krst ne more verjeti, ker bi mor-
al pri tem nastopiti na škodo o-
nih ljudi, s kojih denarno pomo-
čje je postal to, kar je. Ako bi
se povseeno tako daleč spozabil,
bi pa teza tudi ni pričakovati od
njega. A tu vedimo, da je letos
leto predsedniških volitev in da
je Taft zopet kandidat, ki rabi
milioče glasov za izvolitev in da
zato ni vseeno zanj, kaj misli ve-
lika armada unijskih premogar-
jev o njem. Ta armada je tako o-
gromna, da je na noben način ne
sme prezreti. To je vzrok, da se
predsednik Taft zauzema, vsaj
na videz, za premogarje. Njego-
vo stolišče je precej težavno in
sitno, ker se ne sme zameriti no-
benemu izmed nasprotujočih si
faktorjev, kojih eden je močan
po številu glasov, drugi pa številu
dolarjev. Glasove, kakor tudi
dolarje za neobhodno potrebuje
za izvolitev. Da pa oba zase pri-
dobi, bo igral "slepe miši" in
"mance" v teh pogojanjih. —
Taft je "smart", pa so delavci še
bolj.

RUDARJI V IOWI NAVDUŠE- NI ZA SOCIALIZEM.

Des Moines. — Tu vršeca se
konvencija Iowških rudarjev je
sledila vzgledu svojih tovarišev v
Illinoisu in Indiani ter z veliko
večino sprejela resolucije, v kate-
rih se izraža zaupanje socialisti-
ni stranki kot pravi delavski
stranki in ki izražajo zaupanje
socialističnemu kongresniku V.
Bergerju za njegovo veliko delo
v kongresu; izrečno pa še in dor-
zirajo Bergerju pedlog glede
starostnega zavarovanja.

Konvencija je naročila pred-
sedniku Rodgers-u, da naj pošlje
Bergerju telegram, v katerem se
ga pozivlja, da naj vstraja še vna-
prej v boju za penzijo onemoglim
delavcem, kakor tudi za druge
koristi vsega delavstva. V tem te-
legramu se Bergerju obeta vsa
pomoč od strani Iowških rud-
niških delavcev.

Konvencija se je izrazila za
štrajk l. aprila, za slučaj, da bi
premogovni podjetniki ne privo-
lili zahtevam, stavljenim od ru-
darskih organizacij.

MOĆ ORGANIZACIJE.

Anglija je že več tednov prizorišće najsilnejšega razrednega boja med kapitalom in delom, kar jih pomni svetovna zgodovina. In ne da bi trenil z očmi, zasleduje ves svet kosanje stare oblasti z novo svet osvajajočo velesilo. Še nikoli, odkar rije po zemlji človeški rod, niso take ogromne množice delavskega ljudstva razodele svojo voljo, da si same postavijo postave svojega dela. Ampak vznešenejše in veččastnejše od mogoćne številke je dejstvo, da vlada v bojnih delavskih vrstah železna disciplina. Nekaj nad milion premogarjev je zapisanih v london-skem "Home office", in od tega ogromnega števila tudi eden ne kazi stavke. Od 1. marca, ko so odložili premogari svoja kladiva, se ni na vsem Angleškem nakopala niti za karat črnega diamanta.

Ta neskajljena enotnost in impozantna složenost delavskega nastopa izgleda kakor čudež in kakor uganka. Ampak brez vseh bistroumnosti je razrešljiva uganka in vsemu svetu očitna je nje skrivnost. Z dolgotrajnim in vztrajnim delom so angleške strokovne organizacije zdradle v delavstvu razredno zavest in ga moralno tako okrepace, da so iztrebljeni iz njegovih vrst uskoki, ki bi pljuvali v lastno skledo in ga motili na njegovem zmagošnjem pohodu.

Sijajni uspeh angleških organizacij, ki je gotov že na začetku boja, katerega konec ni še znan, kaže cilj našemu organizatornemu delovanju. Nić manj važna od glasovnice, s katero si delavstvo osvaja državno oblast, ni delovna sila njegova, ki je vir družabnega življenja. Monopol delovne sile

vstvarja organizacijo. Od dne do dne ljutejše se zaganjajo kapitalistični mogoćnjaki v Ž. Dr. v delavsko organizacijo, da poruši delavsko solidarnost, pod narodno zastavo in pod cerkevni benderom zbirajo žolto armado, ki naj jim pomaga vbijati delavski boj.

Protí temu kapitalističnem navalom je naloga delavstva, da uvrsti svoje organizacije; vse delavstvo mora prodreti zavest, da le ničvreden značaj, moralno pokakezna duša krši dogovor svojih tovarišev in da je malopridnik, kdor uživa sadove delavskega boja, ne da bi prinašal žrtve, ki jih terjaja organizacija. Tudi pri nas se mora uveljaviti naziranje, da je sramota za delavca, ki se ogiblje organizacije, ki s svojim osebno-ništvo omeejuje boj svojim tovarišem, ki se pa nič ne pomišlja za-jemati iz sklede, ki so jo tovariši napolnili.

NEMŠKI SOCIALISTI PROTI OBOROŽEVANJU.

Berolin, 23. marca. — Socialistični dnevnik "Vorwaerz" prinaša članek, ki opozarja čitatele, da se je drago in nesmiselno tekmovalje na suhem in na morju med Nemčijo, Francijo in Anglijo zaneslo tudi v zrak. Sedaj tekmujeji Nemčija in Francija z vsemi moćmi, katera bo dobila prvenstvo v zraku, kakeršno ima Anglija na morju. Časopis kar najodločnejše protestira proti takemu početju, zaradi katerega morajo davkoplaćevalci vedno globokeje posezati v žep. Obenem pa članek jasno dokazuje, da je edina rešitev iz tega neznosnega položaja hitro rastoća moć socializma in uresnićenje njegovih nauk.

Bogoslov današnjega družabnega reda.

"Mühlheimer Ztg." je imela med svojimi inserati naslednji oglas: Kateri usmiljeni ljudje bi oddajali ubožnejšim rodbinam kuhinjske ostanke, kruh itd.? Prišli bi lahko sami po nje. Pismene ponudbe pod J. 485 na upravništvo." Krasen, božanski družabni red, kjer se zdi samo po sebi umevno, da išćejo ljudje vsakdanje hrane v kuhinjskih ostankih!

PEŠPOTNIK.

(Iz angleškega.)
Potuje potnik žež ravan,
po dolgi, dolgi železni cestli.
Truden in laćen je potnik naš;
nima počitka, nima kaj jesti.

Po znamenem tiru potuje naprej
po tiru, ktereza je nekadj gradil.
Pešpotnik potuje in prenišljuje;
Čemu vruga sem železnico gradil?
M—.

Naše delo in naš boj v bodoće.

Neodvisen, samostojen boj delavstva — to je nauk socializma, to je naše etališće in na vprašan-je:

"Je-li v obće mogoća osvoboditev delavce brez socializma?" — bo odgovoril slehrn zaveden delavec: Ne!

V socializmu je rešitev, v socializmu je osvoboditev! — Dokler obstoji današnja uredba človeške družbe, kapitalistična uredba, se morejo izpreminjati samo oblike suženstva — ali suženstvo ostaja; eno trpljenje ne more odpraviti, pa se zato pojavi zopet drugo.

Na zemlji sta danes dva sveta, dva razreda ljudi. Na eni strani stoje oni, ki so pograbili vse bogastvo in ki lahko uživajo brez truda in skrbi. Na drugi strani so delavci brez vsakršnega posest-va, proletarci, katerih edina domovina je delovna moć, ki jo morajo prodajati, ako hočejo živeti, a s tem, da jo prodajajo, ustvarjajo kapitalistom nova bogastva. Na eni strani je toliko bogastva, da ga njegovi gospodarji ne morejo vsega užiti, pa če bi se tudi izmišljali najrazudanejšje užitke — na drugi strani pa je pomanjkanje in stradanje. Kdor nič ne dela, — uživa ter se skoraj duši v izobilju. Kdor pa dela in proiz-va, — pa skoraj da nima kruha!

Ako bi se to dogajalo po nekem, većno nerazumljivem zakonu, tedaj nam v resnici ne bi nič družega preostajalo, nego da se udamo v božjo voljo in otožno čakamo, kaj da se pride, da čakamo na smrt. Ali mi danes vemo in znamo, odkod ta krivica prihaja, mi vemo, kaj je vzrok tega nesmi-selnega, neznosnega stanja. Mi natančno vemo, da so kapitalisti gospodarji dela samo zategadelj, ker so v posesi delovnih, proizva-jalnih sredstev: zemlje, tovarn, rudnikov, strojev itd. Mi vemo, da je delavec v težki odvisnosti, ker ne more sam razpolagati s svo-jo delovno moćjo, nego jo mora prodati onim, ki so si prisvojili vsa delovna sredstva. A kakor hitro nam je to znano, tedaj vemo, da bo delavec svoboden šele takrat, kadar bo odpravljeno kapitalistično gospodarstvo, kadar bo res narod gospodar delovnih sredstev in vsled tega tudi gospodar svojega dela in njegovih pro-duktov.

Ali čim nam je vse to znano, ne smemo obupno čakati, da se na bogve kakšen čudežen način zruši kapitalistični sistem in nad njegovimi razvalinami zasije soln-ec socializma. Ne smemo nikdar pozabiti, da je vsakovršen uspeh v človeškem življenju odvisen od moći. Neumestna potrpežljivost, prazno upanje ni rodilo še nikak-šne zmage; zmiraj je odloćevala moć.

Kapitalizem ne vlada po "milo-sti božji", nego s silo svoje moći. In vladal bo, dokler se ne po-kaže, da je delovno ljudstvo moćnejše, silnejše. Nikjer ni zapi-sano, kdaj bo delavski razred zru-šil kapitalistično družbo; ali tudi brez vsakršnih proračunskih ko-ledarjev je gotovo, da bo delav-stvo tresnilo ob zemljo zlato tele v tistem času, ko bo delavska moć večja od kapitalistične.

V boju mora delavski razred zbirati bojno moć, ki je za zmago ootrebna. A v vseh delavskih bo-jih je najboljšje in naodločnejše orožje poleg organizacije — de-lavsko časopisje. Prav za prav si tudi moćnih delavskih organizacij brez delavskega časopisja misliti ne moremo.

Kapitalisti vedo, kaj je časopis-je, in od kapitalistov se lahko naučimo, kako je treba časopisje ceniti.

Ogromna je moć časopisja in kdorkoli stoji v boju, je moral spoznati njegovo moć. Časopisje je izizvajalo vojne in sklepało mir; postavljalo je in rušilo vlade, pripravilo je tudi pot kapitalistićnemu izkoriščanju. Brez časopisja, brez tiska ne bi mogel kapitalizem živeti in vladati, kakor tudi ne more gospodariti brez železnice in parobrodov, brez brzvoja in po-šte, brez borz in bank. Časopisje je kapitalistićen: šćit in mešč, glasn-ik in prorok. S pomoćjo časopis-ja vlada kapitalizem silnejše nego vlada s krono in žezlom.

Odkar se je delavstvo začelo buditi, poznovati svoje nadloge in

zbirati svoje sile, ima kapitalistićno časopisje še eno, posebno svr-ko: zavajati delavce, odvračati jih od njihovega boja in uprezati jih v službo kapitalistićnih inter-sov in ciljev. Niti ena podlost ni tako gadna, da je kapitalistićno časopisje ne bi uporabljaló v svr-ko zavajanja in zatiranja delovne-ga ljudstva. Kapitalistićno časopis-je laže o peku in raju, da bi v delavcih ubilo zdravo pojmovanje o življenju na zemlji. Kapitalistićno časopisje slavi najokrutnejše izkoriščevalce ter povečujeje naj-črnejše poneumnjevalce. Odkar je delavstvo začelo misliti s svojo glavo, prinaša kapitalistićno časopisje od časa do časa tudi kako resnićno vest o socializmu — se-veda med stotinami lažnjivih vesti —, samo, da bi delavce laže za-slepilo ter se kazalo, kakor da bi bilo vsem slojem pravićno. Danes se to časopisje ljudstvu prilizuje, jutri ga bo zopet ogoljufalo in iz-dalo. V resnici služi to časopisje samo protidelavskemu kapitaliz-omu. Kdor brani privatno lastniš-vo delavnih sredstev, ta brani ka-pitalistićni sistem, ta vzdržuje su-ženstvo delavskega razreda.

Nasproti odkritemu in prikrite-mu kapitalistićnemu tisku stoji bojovno socialistićeno časopisje. Socialistićeno časopisje stoji in pa-da z delavskim razredom. To časopisje je zmiraj in brez prestan-ka na strani tlačjenih, a proti vsem tlačiteljem. Socialistićeno časopisje je najmoćnejše delavsko orožje in sicer tem moćnejše, čim bolj je razširjeno.

Sodrugi! Vam je li vse to jasno, ali pojmite pomen svojega časopis-ja? Ali, vi slovenski delavci, pojnite važnost za delavsko gi-banje med ameriškimi Slovenci. Proletarci! Vi to pojnite, zato boste šli na novo delo in napeli vse sile, da poleg dela za organi-zacijo čim najbolj razširite tudi našega "Proletarca", povsod in na vse strani, kjerkoli žive in de-lajo slovenski delavci!

Delavci! Socialisti! Vsi kot en mož! Pojdite od hiše do hiše, poučuj- te svoje tovariše o važnosti organizacije in časopisja! Pridobiva-ajte zmirom nove člane sociali-istićni organizaciji in zmiraj nove naroćnike na "Proletarca"! To je prvi, to je najnujnejši posel in noben socialist se ne sme odtegniti delu za organizacijo in prepotreb- no časopisje!

Delavci, sodrugi! Imejte zmiraj na umu, da brez organizacije in časopisja ne morete voditi osvobodilnega boja. Upoštevajte vsik- dar, da boste zmiraj potom svo-jeja časopisja najlažje razgnali mrak, ki obdaja le še preveć va-ših bratov, katere bo samo čitan-je naših časopisov privedlo v naše vrste ter jih trajno priklenilo na našo bojno organizacijo!

Delavci! Razumite, da vam sam- o socialistićeno časopisje osvjet-ljuje trnjeva pota, po katerih vam je hoditi v boju za vsakdanji kruh. Delavsko časopisje vas uva-ja v boju ter vas usposablja zanj. Ono vas neprestano brani in zago-varja, ono vas vedno ući in hrabri, ono vas teši in navdušuje. Za- to pa, slovenski delavci, slovenski proletarci, bodi vaše geslo: De-lajmo neumorno in neprestano za našo socialistićeno organizacijo, vsak izmed nas naj smatra za svo-jo častno dolžnost, da pridobi orga-nizaciji par novih članov; ali delo za organizacijo izpopolnujmo s tem, da agitiramo za svoj list, da pridobimo čim najveć novih naroćnikov na "Proletarca"! — Organizacija in časopisje! Zane-marjati ne smemo ne enega, ne drugega. Organizacija je brez moći brez časopisja, kakor na drugi strani tudi časopisje ne more uspešno izvrševati svojih nalog, ako ne stoji za njim organizacija! Tako organizacijo kakor časopis-je, oboje zaeno moramo pospeševati, ako hoćemo, da bo naše delo polno, naš boj uspešen.

Torej sodrugi! Na delo za naše organizacije, na delo za našega "Proletarca"!

Državni konstablerji v Penn-sylvaniji imajo redne vaje ter se tako pripravljajo za pobijanje delavcev v bodoćem štrajku. — Tudi delavci v tej državi se ne-prestano urijo in pripravljajo za izvolitve soc. kandidata, ki bodo divjaško druhal enkrat za vselej poslali na "urlaub".

LISICA, DIHUR IN KOKOSI.

(Basen)

Piše J. Kopusar, Milwaukee, Wis.

Svoj čas živel je v deželi na-predka tropa kokošij. Te kokoši so imele žalostno skušnjo, koja večkrat zadene člane pirnate družine. Glavni nemir je bil pripiso-vati noćnim obiskom lisice in di-hurja. Mojsterska lisica, — glasno dihajó — pride navadno ob ča-su, ko se kokoši spravljajo k po-žitku. Dihur pride okoli kokošnjak-kakor spijon in si večkrat pri-svoji kakega mlajšega člana pirnate družine. Ali v teku časa so se kokoši navadile smrćanja lisice in smradu dihurja, ter sfrćale na vi-šje prostore, kjer jih njih smrtna sovražnika nista mogla doseći.

Zaradi tega sta lisica in dihur imela konferenco, kako bi bilo mogoće — vsaj enkrat še — pri-praviti si dobro kosilo kot poprej. Lisica pravi dihurju: "Dihur, ti moraš maskirati mojo glavo z res-jem in žimo. Tako predrugaćeno me bodo kokoši smatrale za doma-ćega psa, ki je njihov dober prijatelj in varuh. Nato jim bom dala nasvet, da jim od sedaj ne bo treba več tako visoko sedeti. Kokoši mi bodo verjele ter prišle bližje in jih bom tako lahko dosegl." Dihur pravi nato: "Ja, to bi bilo res dobro za te gospa lisica; to-da kako naj jaz pridem zraven?" "Oh", pravi lisica. "Ti lahko greš z menoj in dobiš svoj delež." "S tem ne bo nič", odgovori dihur. "Ta-le bela progá na mo-jem hrbtu bi naju izdala. Če bi mene enkrat kokoši ugledale, bi se gotovo ne hotele približati."

Nato odgovori lisica: "Z blatom bom namazala tvoje bele lise. Ta-ko maskirana, bodo kokoši misli-le, da sva pes pa mačka in da je najina dolžnost, braniti jih pred vsakim sovražnikom. Z zaup-anjem v naju se bodo kokoši pribli-žale in dobro kosilo nama je za-gotovljeno."

Tako našemljena se odpravita lisica in dihur neko lepo mesečno noć na pot h kokošnjaku. Seveda, lisica ni mogla zadržati svojega smrćanja in dihur ne svojega smradu. Kokoši so že od daleć sli-šale in ovohale svojca nevarena sov-ražnika. Ko jih lisica in dihur po-vabita na prijateljski pogovor, ko-koši odgovore: "Mé vaju pozna-mo; vidva sta res drugače oble-ćena in drugače maskirana, ali me slišimo vajino smrćanje in vo-hamo vajin smräd. Vidva mogoće lahko prevarita neizkušene, nika-kor pa ni mogoće nas prevariti. Zatorej pojdita svojo pot."

Tako je postala potreba za lisi-co in dihurja, zapustiti deželo na-predka ter se podati kam drugam, kjer bosta zopet lahko živelá na stroške neizkušnih.

Ta povest je primer socialistiće-ne zmage v Milwaukee. Delavci v Milwaukee so se začeli zavedati, leteti vedno višje in višje in v svo-jo lastno obrambo, izvöllili so si pred dvema letoma socialistiće-no mestno upravo. Sedaj pa pridejo ravno iste lisice in dihurji, — rav-no isti republikanci in demokrati-je, — seveda pod drugim imenom (Nix-Partisan) in drugače maskirani ter nas hoćejo prevariti, da bi zopet volili zanje, samo za-to, ker so drugače opravljeni. Ali mi delavci že od daleć slišimo njih smrćanje, že od daleć ovoha-mo njih smräd. Zato smo sklenili, — po naši prejšnji izkušnji — zo-pet voliti našo edino stranko — našo sociali-demokratićno stran-ko.

"Pomlad se bliža, zeleni in vsa-ka ptićka žrvgoli". Letos je sicer pomlad že pred durmi, a la-dji, ki je vozila zelenje, je zmanj-kalo premoga zaradi premogars-kih štrajkov v Evropi in treba bo počakati konce štrajka. Ptiće pevke so pa menda zaradi nezno-sne druginje tudi zaštrajkale. Sa-mo "cheap" scabi vrabei se še nesramno derejo, ker ne marajo unije.

Naznanilo.

Čitateljem in prijateljem Proletarca po vzhodnih državah na-znanjamo, da jih v kratkem obi-šće sodrug in nas zastopnik

FRANK PODOBJ,

ki je pobelašćen pobirati naroć-nino, sprejemati oglase, prodajati knjige i. t. d. Rojakom ga kar najtopleje priporočamo. Najprvo obišće naselbine v Pennsylvaniji, Uprava "Proletarca".

Čudno, kaj ne, zakaj kapitalisti, razni kontraktarji in korporacije niso zadovoljni s tu upravo. Zaka-j? — Zato, ker ti ljudje sedaj ne morejo več polniti svojih žep-ov z mestnim denarjem potom raznih mestnih del, ker ne smejo odirati revnih davkoplaćevalcev, kakor so to delali pod kapitalistić-nimi upravami, skratka: ker je sedanja socialistićeina mestna upra-va odpravila ves kapitalistićni humbug iz mestne hiše, oziroma iz mestnih uradov. Seveda, ta kori-stolovska sodrga se sicer dela sedaj za najboljšje prijatelje davko-plaćevalcev oziroma delavstva, a samo zato, ker ji voda v grlo te-če, drugače pa so splošne koristi meščanov, kojih ogromna većina so delavci, deveta brigá. A Mil-waućani so spoznali te volkove v človeški obleki in bodo zato de-lali z vsemi silami na to, da osta-ne še vnapej socialistićeina stran-ka na krmilu; kajti socialistićeina uprava je tekom svojega dveletne-ga uradovanja pokazala, da ima vedno in povsod pred očmi kori-sti delavcev.

Ker jedna teh strank — repu-blikanska ali demokratska — ne šteje veliko, združili sta se skup-no v eno gnezdo. Ustanovili so si nekako stranko, katero imenuje-jo nestranskarsko stranko (Non-partisan Party) (Rebunkokrati) Napeli bodo svoje zadnje moči, da bi zopet prišli na površje, kar pa upam, da jim ne bo šlo. Dela-vec v Milwaukee se zaveda! Priš-el je do spoznanja, da, ako delavec more narediti vsa najtežja, vsa velikanska in najumetnejša dela, bo gotovo tudi sposoben, da si bo tudi sam uredil svoje razme-re. Ali kadar se gre pri volitvah, da bi delavec dobil svoje zastop-nike, kateri bi mu pomagali do-pravic in boljših postav za delav-sko stvar, pa pride kapitalist ali njih agenti in ti enostavno pove-do, da ti, delavec, nisi sposoben, da bi si uredil postave in svoje de-lavske razmere.

Primeri se, da včasih delavec zahteva za svoje delo malo bolj-še košćek kruha. Zgodi se, da ga za-to po sedanjí postavi, katero si tudi ti pomagali narediti — takrat, ko si volil republikance ali dem-krate — vržejo v ječo. Za vzgled so nam lahko štrajki v Lawrence, Mass. in drugod.

Zato Slovenci, na dan volitve oddajmo svoje glasove za delav-sko, t. j. socialistićeno stranko, ker sedanji mestni odbor in župan Seidel so pokazali najvećjo skrb za zboljšanje mesta in delavskih razmer v kolikor jim sedanje, po kapitalistićnem sistemu omejene, postave dopuščajo; kajti kapita-listi imajo še vedno pod kontrolo državno in deželno postavodajo. Posledica temu je, da vsa velika podjetja in trusti lahko pomnoži-jo svoje premoženje za milione vsako leto. Tem ljudem je vedno bolje in so vedno bogateji, časi so pa vedno slabši — za delavce. Kapitalist hoće imeti vse, delavec pa dobi le drobtinice, katere pa-dejo iz nikdar polnega kapitali-istićnega žrelá. Pa prišel bodé čas, ko bo tudi kapital moral raču-nati z delavci!

Z socialnim pozdravom.

Ig. Kusljan.

Goldfield, Colo. — Ker še ni bilo dopisa v našem listu "Prole-tarec" iz naše naselbine, hoćem jaz nekoliko poročati o tukajšnjih delavskih razmerah: Delamo vsak dan in tudi zaslućek se ni preslab in tako se za silo preživimo. Toda za delom sem hoditi ne svetujem nikomur, ker se delo zelo težko dobi, ker je vedno preveć brezpo-

Poročila iz naselbin.

Milwaukee, Wis., 17. marca.

Boj na celi erti! Politaični boj med kapitalom in delavsko stran-ko. Najvažnejše vprašanje pri nas v Milwaukee je, kdo bude zmagal pri mestnih volitvah dne 2. aprila. t. l. Bode-li mestna uprava še osta-la v delavskih rokah?

Sedem kapitalistićnih dnevn-ikov prinaša dan za dnevom naj-podlejše laži o sedanji administ-raciji. Kapitalisti se poslužujejo najbolj umazanih sredstev, samo, da bi zopet dobili mestno upravo v svoje krepilje. Ali vse kaže, daj jim to ne bude nič pomagalo. Vidi se, da ljudstvo splošno pri-va, da je sedanja socialistićeina mestna uprava najboljša, kar jih je kdaj imelo mesto Milwaukee.

Čudno, kaj ne, zakaj kapitalisti, razni kontraktarji in korporacije niso zadovoljni s tu upravo. Zaka-j? — Zato, ker ti ljudje sedaj ne morejo več polniti svojih žep-ov z mestnim denarjem potom raznih mestnih del, ker ne smejo odirati revnih davkoplaćevalcev, kakor so to delali pod kapitalistić-nimi upravami, skratka: ker je sedanja socialistićeina mestna upra-va odpravila ves kapitalistićni humbug iz mestne hiše, oziroma iz mestnih uradov. Seveda, ta kori-stolovska sodrga se sicer dela sedaj za najboljšje prijatelje davko-plaćevalcev oziroma delavstva, a samo zato, ker ji voda v grlo te-če, drugače pa so splošne koristi meščanov, kojih ogromna većina so delavci, deveta brigá. A Mil-waućani so spoznali te volkove v človeški obleki in bodo zato de-lali z vsemi silami na to, da osta-ne še vnapej socialistićeina stran-ka na krmilu; kajti socialistićeina uprava je tekom svojega dveletne-ga uradovanja pokazala, da ima vedno in povsod pred očmi kori-sti delavcev.

Ker jedna teh strank — repu-blikanska ali demokratska — ne šteje veliko, združili sta se skup-no v eno gnezdo. Ustanovili so si nekako stranko, katero imenuje-jo nestranskarsko stranko (Non-partisan Party) (Rebunkokrati) Napeli bodo svoje zadnje moči, da bi zopet prišli na površje, kar pa upam, da jim ne bo šlo. Dela-vec v Milwaukee se zaveda! Priš-el je do spoznanja, da, ako delavec more narediti vsa najtežja, vsa velikanska in najumetnejša dela, bo gotovo tudi sposoben, da si bo tudi sam uredil svoje razme-re. Ali kadar se gre pri volitvah, da bi delavec dobil svoje zastop-nike, kateri bi mu pomagali do-pravic in boljših postav za delav-sko stvar, pa pride kapitalist ali njih agenti in ti enostavno pove-do, da ti, delavec, nisi sposoben, da bi si uredil postave in svoje de-lavske razmere.

Primeri se, da včasih delavec zahteva za svoje delo malo bolj-še košćek kruha. Zgodi se, da ga za-to po sedanjí postavi, katero si tudi ti pomagali narediti — takrat, ko si volil republikance ali dem-krate — vržejo v ječo. Za vzgled so nam lahko štrajki v Lawrence, Mass. in drugod.

Zato Slovenci, na dan volitve oddajmo svoje glasove za delav-sko, t. j. socialistićeno stranko, ker sedanji mestni odbor in župan Seidel so pokazali najvećjo skrb za zboljšanje mesta in delavskih razmer v kolikor jim sedanje, po kapitalistićnem sistemu omejene, postave dopuščajo; kajti kapita-listi imajo še vedno pod kontrolo državno in deželno postavodajo. Posledica temu je, da vsa velika podjetja in trusti lahko pomnoži-jo svoje premoženje za milione vsako leto. Tem ljudem je vedno bolje in so vedno bogateji, časi so pa vedno slabši — za delavce. Kapitalist hoće imeti vse, delavec pa dobi le drobtinice, katere pa-dejo iz nikdar polnega kapitali-istićnega žrelá. Pa prišel bodé čas, ko bo tudi kapital moral raču-nati z delavci!

Z socialnim pozdravom.

Ig. Kusljan.

Goldfield, Colo. — Ker še ni bilo dopisa v našem listu "Prole-tarec" iz naše naselbine, hoćem jaz nekoliko poročati o tukajšnjih delavskih razmerah: Delamo vsak dan in tudi zaslućek se ni preslab in tako se za silo preživimo. Toda za delom sem hoditi ne svetujem nikomur, ker se delo zelo težko dobi, ker je vedno preveć brezpo-

delavcev, ki iščejo dela in kruha od naselbine do naselbine. Sicer bi ne bilo vsega tega treba, ako bi se delavci bolj zavedali svojih pravic in svoje moči. Do sedaj so vse to puščali v nemar, češ, bodo že drugo opravili brez nas, a ta naša malomarnost in nezavednost se sedaj maščuje nad nami. Bojaki, opustimo to svojo brezbrzišnost. Letos imamo najlepšo priliko, ko se vrše volitve. Sedaj je čas, ako si hočemo pomagati iz bede, v katero nas so potisnile sedanjé razmere, katere odločujejo naši kapitalisti, torej največji naši sovražniki. Zdrami se, delavec, spoznaj, kako danes postopajo s teboj ljudje, za katere si ti pri zadnjih volitvah glasoval. Na volilni dan so ti sicer vse obljubili: hribe in doline, samo, da so te preslepili, da si zanje oddal svoj glas ter jim tako izročil oblast in moč, katero sedaj zlorablja proti tebi, ako ti zahtevaš boljše plačo, ako zahtevaš svoje pravice. Tako si delavci sami spletajo svoj bič, ki jih pozneje neusmiljeno bije.

Ozrite se samo malo na okolu, kako postopajo naši kapitalisti s strašadnimi štrajkarji, slabše kot z živino.

Zatorej na dan pri volitvah! Oddajte svoje glasove za socialistične kandidate, ki bodo vedno gledali na to, da se povzdigne blagostanje delavstva. Zatorej doli s izkoriščevalci in zatiraleci delavskih pravic, pa na dan s socializmom!

Da pa bodo tudi tisti Slovenci sprevideli svoj bedni položaj, je treba, da boro pravo delavsko časopisje. Vsak slovenski delavec bi moral biti naročen na "Proletarca". Danes pa je še veliko naših rojakov nezavednih in se ne brigajo za nobeno stvar. Šele takrat začno misliti in se zanimati, ko so brez dela, lačni in ko jih oholi kapitalizem vrže na cesto brez vsakih sredstev za življenje!

Zaslужek se vedno manjša, a draginja je vsak dan hujša in delavec je vsak dan na slabšem. Kje je rešitev za nas delavec? Nikjer drugje kot v socialistični stranki, ki bo vodila vse razmere tako, da ne bo nihče delal preveč, nihče premalo, da ne bo eden pasel le-hobo in živel na račun pridnih delavcev, kakor se to danes godi. Komu je mar njegov lastni blagor in blagor njegove družine, ta naj se pridruži socialistični stranki in ji pomaga, da pride čim prej na krmilo.

Ustanavljajte soc. klube, kjer razmere to dopuščajo! Na ta način bomo hitreje prišli do zaželjenega izboljšanja naših bednih razmer. Prijatelji v Pueblo bi lahko ustanovili klub. Na delo!

S soc. pozdravom — L. Boltezar.

Oglesby, Ill., 13. marca. — Pomankanje v domovini je nas prignalo v to tujo deželo z upanjem, da dobimo tu boljši in večji kos kruha kot smo ga imeli doma. Naše življenske razmere pa nikakor niso take, kakršne smo si predstavljali. Res je naš vsakdanji kruh nekoliko boljši in večji, a je pa zato tem dražji, t. j. da moramo trpeti zanj kot črna živina dan za dnem. V starem kraju nas je žulila in drla vlada, a tu nas neusmiljeno izžema in izkorišča ameriški kapitalizem. Toda naši rojaki in delavci vedno in vedno samo zdihujejo in se pritočujejo čez težko delo, slabo plačo, čez to in čez ono, kar jim greni življenje! A njih pamet ne sega tako daleč, da bi sprevideli, da so sami krivi vsega zla, ki se jim godi, da je njih zavednost in brezbrzišnost nekaka cokol, ki še drugim ovira hiter napredek in izboljšanje iz sedanjé bede. Ko bi se vsi delavci zavedali svoje moči, ko bi vsi delavci skupni nastopili na volilni dan ter vsi oddali svoje glasove za prave delavske, t. j. socialistične kandidate, bi hipoma vse gorje izginilo iz sveta.

Delavec, čitatelj! ali moreš še vnaprej ostati miren poleg brezmejnih krivic, ki se ti gode. Zdrami se. Zavedaj se svoje moči. Spoznaj svojo zmotu! Vedi, da kadar oddaš svoj glas za demokratske ali republikanske kandidate, da s tem poveš, da si zadovoljen s sedanjó svojo usodo! Kajti vedi, da so voditelji ene kakor druge teh dveh strank kapitalisti, ali njihov zagovorniki, torej tisti ljudje, ki prizadevajo tebi vse zlo in gorje. In ako ti zanje glasuješ, jim daš še znanje v roke bič, ki te bije dannadan!

Nasprotno pa so socialisti tisti, ki hočejo tvojim sedanjim izkoriščevalcem vzeti oblast iz rok ter jo tako brniti, da bo tebi v korist, a ne v škodo, ki bo tebe varovala in ne kapitalista; kajti ti, delavec, si tisti, ki vse ljudi preživiš, ti delavec si tisti, ki vse, kar je na svetu, izdeluješ in pripravljáš na dan, ti, delavec, si tisti, ki koplješ bogatstvo tvojim tlačiteljem, brez tebe, delavec, je svet mrtev, brez vrednosti. A pomisli sedaj, kaj ti dobiš za vse tvoje veliko delo! Samo majhno drobtinico! Vse drugo spravijo oni, ki nič ne delajo, a kljub temu uživajo sad truda tvojega dela.

Gotovo nisi zadovoljen s temi razmerami; zato se pridruži številnim svojim tovarišem, ki tudi niso zadovoljni s sedanjim družabnim redom, t. j. pridruži se socialistom, ki stremijo za tem, da odpravijo vse krivice, ki se gode delavcem in vse razmere tako urediti, da bo vsakdo z lahkoto živel na svetu.

Da se pa vse to doseže, je treba dobre organizacije, kjer se delavec pripravljajo za skupni nastop bodisi na gospodarskem ali političnem polju, kjer se delavci izobražujejo, podučujejo o potrebnih časa ter eden drugega spodbujajo k nadaljnjemu delu. V ta namen smo tudi ustanovili socialistični klub, za katerega pa se naši delavci vse premalo brigajo.

Letos je leto predsedniških volitev in hud boj nas čaka, zato pa se moramo nanj dobro pripraviti! Prva naša dolžnost je, da si vsakdo preskrbi državljan-ske papirje, ki dajo delavcem pravico voliti. Delavec brez volilne pravice je ptič brez peroti! Kdor še nima papirja, ga še lahko dobi do volitev, zatorej na delo takoj!

Delavske razmere so tukaj kakor po navadi. Dela se večji del s polno paro. Po premogokopih jako hitro s premogom na dan, ker pride skoro gotovo do štrajka s 1. aprilom, ako premogovni baroni ne privolijo zahtevam pre-mogarjev.

S soc. pozdravom. — J. B.

Chisholm, Minn., 14. marca. — Poročati hočem nekoliko o naših volitvah, ki so se vršile 12. t. m. Med kandidati je bil tudi rojak Šweiger, ki je bil tudi izvoljen. Sedaj bomo videli, kaj on zna in koliko bo za nas delavec storil. Le po delu in uspehih se more moza soditi, samo besede in obljube delavcu nič ne hasnejo.

Danes smo pokopali rojaka Vin-ko Robnika, ki je delal stanovito 10 let za "Steel kompanijo". 11. avgusta l. l. se je ponesrečil tako hudo, da mu je desno pleče in rama ter roka vsa segnila. Ves ta čas so ga mučili zdravniki, a naposled je vsceno podlegel poškodbam 13. t. m.

Ko je od kompanije zahteval odškodnino dva tisoč dolarjev, mu je kompanija ponudila \$400, a ne kot odškodnino, ampak kot milodar. Ali si morate misliti večjo krivico. Pokojni Robnik je torej zvesto delal deset let za kompanijo, žrtvoval zanjo ves čas zdravje in vse, a v zahvalo za vse to se mu ponudi milodar kakor nadležnemu beraču. Kaj naj bi pokojnik počel s \$400. Živeti s to vsoto bi ne mogel dolgo, ker je bil nesposoben za vsako delo. Smrt je bila zanj edina rešiteljica! Taka je torej usoda pridnega delavca: delaj, trpi in čakaj na smrt!

S socialističnim pozdravom — A. Mahne.

Fort Smith, Ark. — Nekoliko hočem poročati o delavskem položaju v tej okolici. Kot povsod tako tudi pri nas ni vse po volji vsem. Delamo sicer vsak dan, a so druge stvari, s katerimi smo nezadovoljni, tako, da se ne moremo posebno pohvaliti z razmerami.

Kakor se čuje, gremo na štrajk, ko nam poteče pogodba! Iz druge strani se pa čuje, da bomo delali še meseca aprila. Gotovo ni eno ne drugo.

V društvenem oziru nič ne zaostajamo, kajti imamo sedem organizacij, ki pripadajo raznim jednotam in zvezam. Nekatere teh društev so se združile in si name-ravajo zgraditi lastni društveni dom.

Ako se to uresniči, bomo imeli lepšo priliko organizirati se in nam ne bo treba hoditi po privatnih hišah.

Kadar nas prime smo vsi pristni socialisti. Ako pa kdo nastopi za dobrobit socializma, se mu pa hrbet pokaze in hajd doimov!

Bratje delavci, zavedajte se svoje moči, zavedajte se svojih koristi, katere zastopa socialistični list "Proletarce", naročajte ga, kajti dober delavski list je najboljša obramba delavstva. Kajti šele tedaj se bo delavec posrečilo odpraviti krivice, ko bodo dovolj izobraženi in dovolj poučeni o tem in onem, kar more izkoriščane delavce rešiti iz sedanjé kapitalistične sužnosti!

Delavci združimo se! Mi ne moremo ničesar izgubiti, razven verje, v katero smo vklenjeni!

Soc. pozdravom. — Fr. Gorene.

Viriden, Ill., 22. marca 1912. Ta mesec po več krajih slave zavedni delavci spomin pariške komune. Prav toliko pa še v Viridni nismo zavedni, da bi bili že letos slavili spomin pariške komu-

ne. Vendar je tukajšnji slov. soc. klub, šte. 50. J. S. S. Z. priredil dne 16. t. m. zvečer na Pabst Hall maršno zabavo, na kateri je govoril sodr. Jože Zavertnik, st. iz Chicage. Razmotrival je socializem vobče in občino kot temelj države. Navedel je marsikateri primer med občini, kjer so v uradih delavski zastopniki in onim, ko vladajo le republikanci ali demokrati, osobito ob času delavskega meznega gibanja. Govornik je govoril temeljito in jedernato ter s tem dokazal, da je kos svoji nalogi, za kar je že splošno priznanje.

Naše zabave se je udeležilo pevsko svobodomiselnó dr. Presiren iz Springfielda, Ill. Člani tega društva so nas presenetili z ubranim in izvežbanim petjem, katero je bilo krona zabave. Le ti so pripomogli k popolnem moralicnem in gmetnem uspehu zabave, zakar njim najtoplejša zahvala! Kakor je tukaj majhna naselbina, je bila udeležba skoraj ogromna, ker poleg vseh Slovencev so se še raznih narodnosti somišljeniki zabave udeležili. Po zaključbi plesnega venčka ob 12 uri po noči, smo se vračali domov povsem zadovoljni z uspehom in moralicnega in gmetnega ozira. — S socialističnim pozdravom. — L. Kavčič.

Stranka

NOV SOCIALISTIČEN KLUB

se je ustanovil v Red Lodge, Montana z 21 člani.

V odbor za leto 1912 so izvoljeni sledeči sodrugi: Louis Yeller, tajnikom, Frank Daniček organizatorjem; v nadzorni odbor sta izvoljena: Geo Forstner in Frank Pushnik.

Tamkajšnji sodrugi poročajo, da bo klub dobro napredoval. Le tako naprej!

ZA MILWAUKEE, WIS.

Jugoslavanski socialistični klub šte. 37. priredi v nedeljo dne 31. t. m. ob 2 uri popoldne velik javen ljudski shod v prilog politični kampanji v Milwaukee. Shod se vrši v Harmonie Hall. Govorili bodo v slovenskem sodrugu Jože Zavertnik st. iz Chicage, v nemškem sodrugu H. Bartel, urednik "Die Wahrheit" in v angleškem sodrugu Emil Seidel, sedanjí socialistični župan, ki je ponovno kandidat za župansko mesto. Vabijo se vsi sodrugi in prijatelji delavstva, da se tega shoda udeleže v največjem številu.

Odbor Jugosl. soc. kluba, št. 37.

ZA WEST MINERAL, KANS.

Naznanja se vsem članom kluba šte. 31. J. S. S. Z. v West Mineral, da se od sedaj naprej vršijo klubove seje v East Mineral v dvorani št. 6. pri sodrugu Fr. Galletu, vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu ob štirih popoldne.

J. Goršek, tajnik.

TISKOVNI FOND.

Preje izkazano \$441.67. Ant. Wershnič, Seattle, Wash. \$1.00. Luka Demshar, Crowburg, Kans. 50c; John Železnik, Mulberry, Kans. 25c; Vin. Bronisel, Muray, Utah. 50c.

Nabrano po sodr. And. Vidrihu, ob obisku rojakov v Dunlo, Pa. dne 3. marca, 1912.: Tony Osaben 25c; And. Vidrih 25c; Fr. Sebahj 10c; Jos. Zalar 20c; And. Korošec 15c; And. Obreza 12c; Jos. Bovdek 10c; Iv. Naglič 25c; Al. Bovdek 25c; Gregor Naglič 10c; Iv. Suša 25c; Fr. Bovdek 25c; Louis Sterle 25c; Ivan Zalar 25c; Jos. Korošec 25c; A. Kašca 50c; Iv. Dolž 50c; Jos. Naglič 15c; Jak. Naglič 12c; A. Milavec 25c; Tom. Useničnik 20c; Louis Krapic 25c; Iv. Useničnik 20c; Jak. Sterle 15c; Gasper Gregorač 20c; Fr. Kavčič 25c; Vil. Siter 25c.

Frank Setina, Yale, Kans. \$1. Detroit, Mich. — Frank Ogler \$1.00; Jos. Mantony \$1.00; Alois Mantony 25c; Mat. Praznik 25c; G. Plahutnik, Maryville, Ill. 50 centov.

Barberton, Ohio. — Fr. Poje 25c; Fr. Bajc 20c; Blaž Drobnik 25c; Fr. Miklič 25c; Fr. Levstik 25c; Jos. Grimšič 10c; Alb. Vagnsky 30c.

Fort Smith, Ark. — Jos. Železnik 25c; Mat. Močnik 25c; Mart. Bistanič 25c; Fr. Gorene 25c; Fr. Jeseničnik 25c; John Sperlič 25c; Jack. Klaučnik 25c; K. Luk-

man 25c; Ant. Tereček 25c; Fr. Porenta 20c; Jos. Lavrišek 20c; Jack Zajc 10c; John Kosmatin 10c.

Louis Boltezar, Goldfield, Colo. 50 centov.

Soc. klub šte. 38, East Palestine, Ohio \$2.00. Člani soc. kluba št. 38. East Palestine, O. \$1.50.

Fr. Geršak, Pittsburg, Pa. 50c.

L. Bogataj, Morgan, Pa. 50c.

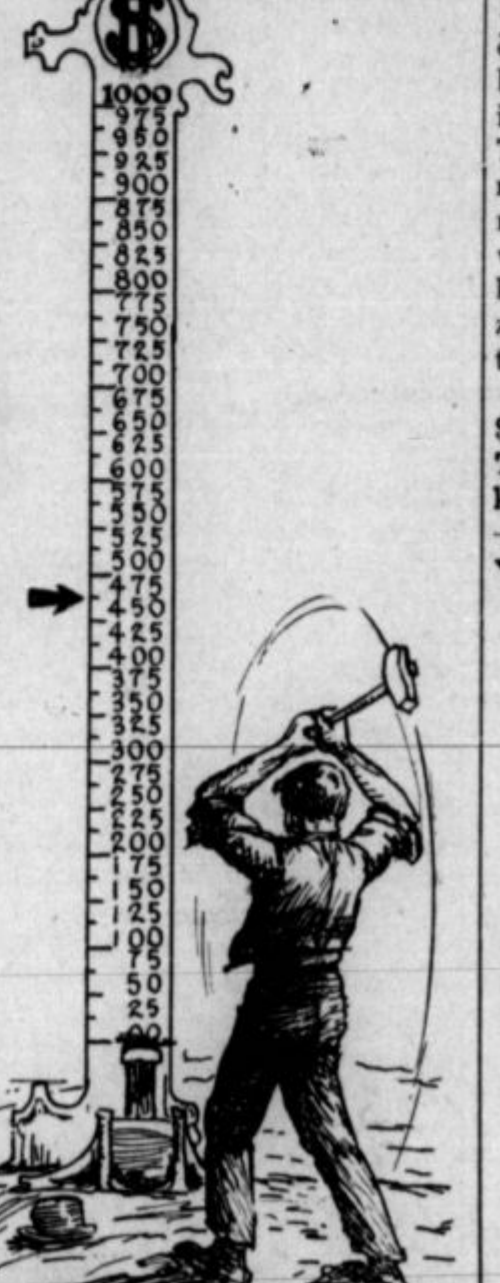
Joe Baitz, Spanaway, Wash. 50 centov.

L. Furlan, Muddy, Ill. \$1.00.

Johnstown, Pa. — John Bombač, 50c; Joe Zalokar 50c; Ignac Pečjak 25c; Jak. Urbas 25c; A. Janežič 25c; John Ogriček 25c; Fr. Gabrenja 25c; Tony Gabrenja 25c; Math Gabrenja 50c; Peklenski Pepe, P. o. t. B. N. S. 25 centov.

Skupaj \$468.16.

"MOŽ Z BATOM" DOMA.

Pozdravljeni čitatelji! — Mislim sem že, da bom komarata Jožeta peljal na shod v Milwaukee poldnjo nedeljo z letalnim strojem, ki je prišel iz Francoskega te dni, a ker ni imel "union label-a", sem ga poslal nazaj, sodrug Jože se bo moral pa zadovoljiti s "fertabelnom". No, zakenkrat bo že še potrpeč, saj je vaje; a najjima upanje, da bo moj letalni stroj v redu, ko bo treba odriniti v Kansas prihodnje poletje. Do tega časa bo pa tudi parni bat (steam hammer) gotov, kajti stari bat je že preveč obrabljen in je prelahak. Ker smo pa v času napredka, tudi naš bat ne sme zaostati v modi, ki se ne strinja s sedanjim načinom mojega posla in zahteva povečanje hitrosti in moči. To dvoje pa se more doseči le potom parnega bata, ki bo udrihal s tako silo, da bo "Proletarce" povečan že 1. julija. Torej na svidenje!

Dolžnost vsakega socialista je podpirati svoje časopisje. Agiti- rate za "Proletarca" Pridobite mu nove naročnike

ZA MILWAUKEE, WIS. Slovencem in Hrvatom priporočam

ANDREJ MAKAROVIČ svoj premog, drva in ekspres. 427 VIRGINIA ST. Naroča se tudi pri Ig. Kušljanu — 229 1st Ave. — Telefonska zveza.

ZA MILWAUKEE, WIS. Slovencem in Hrvatom priporočam

W.M. BLOEDORN priporočam Slovincem HARMONIE HALL-O Vogal 1st Ave. in Mineral Street.

ZA MILWAUKEE, WIS. Slovencem in Hrvatom priporočam

W.M. BLOEDORN priporočam Slovincem HARMONIE HALL-O Vogal 1st Ave. in Mineral Street.

ZA MILWAUKEE, WIS. Slovencem in Hrvatom priporočam

W.M. BLOEDORN priporočam Slovincem HARMONIE HALL-O Vogal 1st Ave. in Mineral Street.

ZA MILWAUKEE, WIS. Slovencem in Hrvatom priporočam

W.M. BLOEDORN priporočam Slovincem HARMONIE HALL-O Vogal 1st Ave. in Mineral Street.

ZA MILWAUKEE, WIS. Slovencem in Hrvatom priporočam

W.M. BLOEDORN priporočam Slovincem HARMONIE HALL-O Vogal 1st Ave. in Mineral Street.

POZOR BRATJE SLOVENCIM!

STE ŽE SLIŠALI KAJ O ZA-DRUŽNI TRGOVINI ALI KONSUMIH.

Podjetja vseh vrst vstanovlje-na podlaga združnosti, so podjetja bodočnosti; samo le-ta i-majo zasigurjeno svojo bodočnost poleg drugih koristnih družabnih naprav, ki služijo v občo korist človeštvu.

Kdor se želi poučiti natančneje o združnih podjetjih, — kar je treba znati vsakemu, ki se šteje naobraženim naj nemudoma naro-či knjigo

"ZADRUŽNA PRODAJALNA ALI KONSUM", ki jo je založila slov. sekcija J. S. Z.

CENA KNJIŽICI JE 15c ENA S POŠTNIINO in se jo naroča pri upravnistvu Proletarca, 2146 Blue Island Ave., Chicage, Ill. Trgovci knjig dobre popust.

Vse oči obrnjene na Milwaukee. — Ako se zanimate za napredek človeštva pazite na Milwaukee, kjer socialisti kontrolirajo mesto in county in vršijo veliko delo. To pa najlažje storite, ako se naročite na "Milwaukee Leader", nov. soc. dnevnik. Leader je izvrsten in metropolitanski časopis, ki prinaša vse novice, največ pozornosti pa posveča delavskim interesom.

Naročnina za celo leto znaša \$3.00, 25c na mesec. — Naslov: The Milwaukee Leader, Milwau-kee, Wis.

Kdorkoli

bo poslal na Cunard Steam-ship Co. Ltd. 21—24 State Street, New York, ali cor Dearborn & Randolph Str., Chicage; ali Metropolitan Bldg., Minneapolis, Minn., znamko za en cent, bo dobil knjižico važnih in-formacij za potnike, kakor tudi slike glavnih krajev na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem ter Avstriji spolh.

Ako hočete res dobro in po meri narejeno OBLEKO obrnite se na rokaja:

Kirchgesler & Ermenc

ki tudi popravljata, čistita, peglata in barvata obleke. Vsako delo jamčeno.

Slovenci in Hrvatje, podpirajte domače podjetje.

291 Grove St., Milwaukee, Wis.

SLOVENSKI SALOON

LOUIS BEWETZ, 189, 1st ave., Milwaukee, Wis. Izborna pijača, izvrstna pos-trežba.

Vsako uljudno sprejet. Milwaukee, Wis

Sodrugi LOUIS BERGANT 257 — 1st Avenue priporočam Slovincem in Hrvatom svojo dobro založeni SALOON.

Milwaukee — Wisconsin Borchardt Bros. Krojačnica, zaloga oblek in druge moške oprave. 347—349 GROVE STREET.

Kadar videte na 1st Avenue, ne pozabite obiskati saloon IG. KUŠLJANA- 229—1st Ave. MILWAUKEE, WIS.

Majniška izdaja.

Da tudi mi slovenski socialisti dostojno počastino mednarodni delavski praznik ter tako pokažemo svojo solidarnost z milio-ni zavednega proletariata po vsem svetu, si šteje uredništvo v dolžnost izdati "Proletarca" v slavnostni obliki, kakor običajno, in sicer na osmih straneh.

Slavnostna številka izide 30. aprila.

Uredništvo sploh jamči, da bo prvomajska slavnostna številka "Proletarca" nudila najbogatejši material za propagando razred-ne zavesti in socializma in najprimernejše čtivo za izobrazbo slovenskega delavca v Ameriki. Vse-bovala bo tudi raznovrstne današnji družabni red karakterizirajoče slike.

Uredništvo in upravništvo se je zavezalo, da izvrši svoj del naloge kar bo največ mogoče — drugi del naloge morate pa izvrši- ti vi, sodrugi. Na delo takoj, vsi! Ne zamudite niti minute! Maj-ska številka mora v roke slehernemu slovenskemu delavcu v Ame-riki. Na delo agitatorji, zastopniki! Na delo socialistični klubi in napredna društva! Od vas pričakujemo najboljših uspehov. Ta številka mora iziti najmanj v

10,000 iztish.

Ne čakajte z naročbami da zadnjega. Do 27. aprila morajo biti že vsa naročila v upravništvu. Naročite takoj! V vsako večjo naselbino mora najmanj 1000 iz-tisov.

Cene so sledeče: 10 iztisov 45c; 25 iztisov \$1.50; 50 iztisov \$1.85; 75 iztisov \$2.50; 100 iztisov \$3.25; 200 iztisov \$5.50; 300 iztisov \$8.00; 400 iztisov \$10.00; 500 iztisov \$11.50; 1000 iztisov \$19.00.

Izpolnite ta kupon ter pošljite nam!

UPRAVNIŠTVU "PROLETARCA", 2146 Blue Isl. Ave., CHICAGO, ILL.

Sodrugi:—Pošiljam \$ za iztisov

Majske številke "Proletarca".

Ime

Naslov

Avstr. Slovensko

Ustanovljeno

Bol. Pod. Društvo

16. januarja 1892.

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MARTIN OBERŽAN, Box 72, Mineral, Kans. Podpredsa.: FRANK AUGUSTIN, Box 360, W. Mineral, Kans. Tajnik: JOH. ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans. Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 489, Frontenac, Kans. Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONGRAC JURŠE, Box 357, W. Mineral, Kans. ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans. MARTIN KOČMAN, Box 482, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, Woodward, Iowa. JAKOB MLAKAR, Box 320, W. Mineral, Kans. JULIJ BOGNAR, Box 6, Breezy Hill, Mulberry, Kans.

Nagnanilo.

Obveščam vse one sobrate A. S. B. P. društva šte. 11. v Breezy Hill, Kans. kateri niso bili navzoči pri seji, ki se je vršila dne 10. marca. Na omenjeni seji se je sklenilo, da se korporativno udeležimo veselice, katero priredi oskrbovalno odbor društvene dvorane v Frontenac, Kans., katera se ima vršiti dne 1. aprila. Omeniti hočem, da se snidemo točno ob 9 1/2 uri dopoldne pri Street kavi na Frontenac. Od tam odkorakamo vsi skupaj v mesto k društveni dvorani. Vspored bo sledeči: Ob 9 1/2 uri se prične sprejemati društva. Ob 10 1/2 uri bode parada in po paradi sledijo nagovori. Ob eni uri se prične pa ples. Vstopnina za moške 50 c; žene in dekleta so vstopnine proste. Torej cenjeni sobratje! Upam, da se v polnem številu udeležite te slavnosti!

Cisti dobiček pripade k omenjeni dvorani. Zategadelj ne bo samo enemu društvu v korist, ampak celi organizaciji.

Nadalje opozarjam vse one sobrate, kateri še niso vrnili oporočnih kart, naj to store nemudoma in sicer do prihodnje seje, ki se ima vršiti dne 14. aprila, da jih potem zamorem oddati na glavni urad.

Dalje se je že tudi pripetilo, da so nekateri sobratje silili računovodja z mesečnimi prispevki izven seje. Torej čitajte pravila bolj pazno in dolžnosti računovodja, potem hodete z vsem na jasnem: kakšno dolžnost ima on in kakšno imate vi. Ko pridetke k seji in kateri se nimate pravil, zahtevajte jih sami, ker meni ni mogoče vedeti, kdo jih še nima.

Bratski pozdrav. Rochus Godina, tajnik.

MATI.

Socialen roman v dveh delih.

Spisal Maxim Gorkij.

(Dalje.)

— Kaj? — Izročiti ga komu družemu? — Ne! — je dejal glasno. — Razmišljajte! Vi imate vpliv; vas ljubijo — vi in Nakhodka sta najbolj revolucionarna delavca tu. Le pomislite koliko bi lahko storili za svobodo! Vi veste, da vas zato pošljejo daleč, daleč proč, pa za dolgo dobo. — Odložil sem in nihče me ne odvrne od mojega sklepa! — Pa če bi vas jaz prošila — če bi vas jaz — — Pavel je pričel govoriti hitro in z resnim glasom. — Vi ne smete govoriti tako. Vi ne smete!

— Človeško bitje sem! — je dejala tiho. — Da, dobro človeško bitje ste! — je rekel tiho in z zaupnim glasom, kakor da bi lovil sapo. — Vi ste meni drago človeško bitje. Da, vi ne smete govoriti tako. — Srečno! — je dejala dekleta. — Po ropotu njih peta je mati ugenila, da je urno odšla, zbežala. Pavel je odšel z njo na dvorišče. Težak strah je davil materini prsi. Razumela ni, o čem sta govorila, a čutila je, da jo čaka novo, veliko gorje. Njene misli so se ustavile ob vprašanju: — Kaj hoče?

Ustavile so se in zamrle kakor žebelj v možganih. Pavel se je vrnil z Andrejem z dvorišča in Malorus je zmajal z glavo:

— A... kako je hladno! Pa pomlad je...

Brez potrebe je prekladala v kuhinji posodo z mesta namesto; da prevpije zamolka glasova v izbi, je se glasneje nadaljevala: — Vse se je izpremenilo... ljudje so bolj goreči kakor nekdanj, vreme je hladnejše... Nekdanj je bilo ob tem času toplo, jasno, solčno...

V izbi je zavladal za nekaj časa molk. Obstala je sredi izbe in čakala.

— Ali si ti slišal? — se je oglašilo tiho vprašanje Malorusa. To moraš razumeti... za vruga! Ta je bogatejša od tebe...

— Ali hočete čaja? — je s trepetajočim glasom vprašala mati. In ne da bi čakala odgovora, je vzkliknila:

— Kako me mrazi! — Pavel je počasi stopil k njej. Izpod čela jo je pogledal in skesan smeh mu je zaigral na ustnih.

— Odpusti mi, mati! — je potihoma dejal. — Mlad sem še... bedak...

— Ne dotikaj se me! — je žalostno vzkliknila in pritisnila njegovo glavo na svoje prsi.

— Ne govori... Bog s teboj! Tvoje življenje — tvoje telo! Ampak sreča se ne dotikaj! Kje je mati brez sočutja? Nemožna je... za vse mi je žal... Ah, vsi ste mi prirasli k srcu... Kdo vas obžaluje razen mene? Ti greš — za teboj drugi... vse so zavrgli in odšli, Paša!

V njenem srcu je oživela velika, goreča misel in napolnjevala njeno srce z navdušenim čuvstvom bridke radosti, a mati ni našla besed, v svoji gluhi muki je premikala roko in gledala sinu v lice z očmi, žarečimi od ostre žarke boli.

— Dobro, mama! Odpusti... sedaj uvidevam! — je tiho zamrmral. Sklonil je glavo, nasmejal se ji in dostavil:

— Teža ne pozabim... častna beseda! Potisnila ga je vstran, pogledala v izbo in ljubeznivo prosila Andreja:

— Andruša! Nikar ne kričite nad njim... Starejši ste... že. S hrbtom je bil proti njej obrnjen in čudno, smešno rjavel: — U... Pošteno ga zbijem! Se pretepem ga!

Počasi je stopila k njemu in iztegnivši roko dejala: — Moj ljubi... Malorus se je obrnil, sklonil glavo kakor bik in z rokami na hrbtni odšel mimo nje v kuhinjo. Odondot je prorogljivo zadonel njegov mrkel glas:

— Beži, Pavel, da si ne odtrgam glave! Ne mislite mamica, da se šalim! Zdad postavljam samovar. Na! Oglja nimamo... Da bi vrug...

In potem je obmolknil... Ko je mati prišla v kuhinjo, je sedel na tleh in pihal v samovar. Ne da bi je pogledal, je začel znova:

— Ne bojte se, ne pritaknem se ga! Dober sem in mehak... kakor parjena repa: In pa... Hej junak, ni ti treba poslušati — rad ga imam! Ampak njegove nove vestije ne maram... Glejte, nove vestije je oblekel, ki mu je od sila vseh; zdaj hodi na okrog z izbočenim trebuhom in se ob vsakega zadeva — a poglejte mojo vestijo! Lepa je v resnici, ali čemu bi se zadeval? Saj je že brez tega zelo tesno na svetu.

Pavel je smeje vprašal: — Ali boš še dolgo reneč! Zadolsti si me obdelal, ne? (Dalje prih.)

Listnica uredništva. * L. B., Goldfield, Colo. — Vprašanje glede zastave Z. Dr. pod socialistično vladno je tako malenkostno, da se do danes še nihče ni brigal zato. Kadar bodo

pa socialisti prišli na krmilo, bodo to uredili, kakor bodo hoteli, ker jim nihče ne bo mogel brniti. Zastava naj bo že kakršna bo, glavno je, da ljudje "rdeče" mislijo! Pozdravljeni! * Chisholm, Minn. — Volilni boj je minul, a o soc. klubu ni bilo slišati besede? Ali spi? Kje je agitacija? Protiverstvo je slabo agitatorično sredstvo za socializem! * Gilbert, Minn. Naslovite pismo direktno na dotično osebo. Poslano nima pomena za javnost. Na svidenje! * San Diego, Cal. Hvala za časopise!

Domača izkušnja.

Veda je posledica izkustva. Mnogo reči je treba poskušati, prej ko dosežemo zaželjeni uspeh. Istotako so delali naši pradedi. Vsa zemljišča in živila so bila poskušana preje, dokler se je določilo, ktere izmed njih se zamorejo rabiti za hrano, ktere za krmo in ktere za zdravilo. Vsaki rod je prideljal k tej vеди, dokler se ni razvil sedanja veda zdravilstva. Razna zeljšča so bila združena, da je njihov učinek na človeško telo uspešnejši in hitrejši. Na ta način iznajdeno je bilo dobro znano zdravilo, Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. Mnogo poskušanj je bilo treba, pred ko se je to prvovrstno zdravilo zamoglo dovesti do sedanje dovršenosti. Ono naj se rabi v boleznih prebavnih organov, pri izgubi slasti in moči, zabasnosti, glavobolu, nezvočnosti.

V lekarnah — Jos. Triner, 1333 — 1339 S. Ashland Ave. Chicago, Illinois.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je popisano v knjizici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici.

ZA CLEVELAND IN OKOLICO je zastopnik Proletarca A. Gradsheer, 1158 E. 61. Str. Pooblaščen je pobirati naročnino, kolektirati oglase in urediti sploh vse posle tičooce se Proletarca.

Vse konzularne in notarske zadeve (civilne in vojaške) prevzema v hitro in uspešno izvršitev Ivan Kaker, 220 1/2 Grove St., MILWAUKEE, WIS.

CARL STROVER Attorney at Law Zastopa na vseh sodiščih. St. sobe 1009 133 E WASHINGTON STREET, CHICAGO, ILL. Telefon: Main 3989

POZOR! SLOVENC! POZOR! SALOON s modernim kegjiščem Sveže pivo v sodičkih in buteljki. In druge raznovrstne pijače ter unajez smodke. Potniki dobe štedno prenočišče za nizko ceno. Postrežba točna in izborna.

Vsem Slovincem in drugim Slovincem se topla priporočila MARTIN POTOKAR, 1625 So. Centre Ave. Chicago

Valentin Potisek GOSTILNICAR 1237-1st St., La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podrejene pijačine pripravljajo rojakom za običen obič PRVA SLOVENSKA

Vinarna in Gostilna v Kaliforniji, kjer se toči dobra vina in importirano plizenško pivo. Prodaja vina na galone in na drobno. Ant. Schnabl, cor. Trumbull ave. in 26. Str., Chicago, Ill

Dobra domača kuhinja. Odprto po dnevi in po noči. "BALKAN" KAVARNA - RESTAURACIJA IN POOL TABLE M. Poldrugač 1816 So. Centre Ave.

ZDRAVLJENJE V 5 DNEH Varicocele Hydrocele BREZ NOŽA IN BOLECIN Ozdravim vsacega, kdor trpi na Varicocele, Structuri; dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčno nezmožnost, vodeno in boleznitvo tičooch se moškib.

Ta prilika je dana zlasti tistim, ki so izdali že velike svote zdravnikom ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni po tucatih zdravnikov, brezuspešno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s katerim ozdravim vspešno.

Popravite Vaše zdravje Pridite v moj urad in govorite zaupno. Govorimo vse jezike. Dobili boste najboljše nasvete in prednosti, ki sem si jih iztekel v moji 14 letni prakti kot specialist v boleznih pri moškib.

Ozdravim pozitivno šolelec, pljuca, ledice in neprilike v jetrih. (Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati).

TAJNE moške bolezni zguba sago-a, belezni v ledicah in j-trih zdravim hitro za stalno in tajno. Zivcne onemoglosti, slabost, napor, zastrupjenje in zguba vode.

PLJUČA naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim po moji najnovjejši metodi (Preiskovanje brezplačno.) (Nasveti zastonj.)

DR. ZINS, 183 N. Clark Str. Chicago med Randolph in Clark Odprto: 8 zjutraj do 8 zvečer. Ob nedeljah od 8 zjutr. do 4 pop.

Zmanjšuj stroške, množi prihranek ni bogatstvo ti je zagotovljeno. Ne pustite svoj denar v brzdolju temveč ga zaposlite, da vam bo prinašal 3% obresti Za začetek zadostuje samo \$1.00

INDUSTRIAL SAVINGS BANK USTANOVljena 1900 2007 Blue Island Ave., Chicago, Ill. Aktiva znašajo nad polmilijona dolarjev. Odprto v soboto zvečer od 6-8 ure

Dr. W. C. Ohlendort, M. D. Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Izdravniška preiskava brezplačno—plačati je le zdravila, 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 pop.; od 7 do 9 zvečer. Izen Chicago živeči bolniki naj pišejo slovensko.

ALOIS VANA — izdelovatelj — sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač. 1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1466

I. STRAUB URAR 1010 W. 18th St. Chicago, Ill. Ima večjo zalogo ur, verižic, prenov in drugih dragotin. Izvršuje vse vrstovrstna popravila v tej stroki po zelo nizki ceni.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA. Najpripravnější in najlepšija parobrodna črta za Slovence in Hrvatce.

Regularna voznja med New-Yorkom, Trstom in Reko. Brzi poštni in novi parobrodi na dva vikajka: Cesar Franc Jožef I. odpluje prvot iz New Yorka 15. Juno 1912.

Martha Washington, Laura, Alice, Argentina in Oceania. Parniki odplujejo iz New Yorka ob sredih ob 1 popoldan in iz Trsta ob sobotih ob 2 popoldan proti New Yorku.

Za nadalne informacije obrnite se na naše zastopnike ali pa na: PHELPS BROS. & CO Gen'l Agt's, 2 Washington St., New York.

Zastopnik za Zapad: K. W. Kempf, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

LOUIS RABSEL moderno urejen salun NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS. Telefon 1199.

Look Out! You'd better take care of Yourself. Glavobol, bolečine v grlu, v prsih in straneh, slabe žileza in drugi znaki prehlade ne bodo imeli nevarnih posledic, če bodede rabili Dr. Richterjev Pain-Expeller po predpisih, ki so natisnjeni na omotu. 25c. in 50c. steklenice. Čuvajte se ponaredb in pazite na sidro in naše ime. F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York, N. Y. Dr. Richterjev Congo Plinu olajšajo. (25c. ali 50c.)

... (Continuation of the 'Mati' story)